

A tér formálásnak goetheanisztikus megközelítése

Február 22-23-án kápolnánk előadó vendége volt Stefan Kagermeier, gráci asztalos és művész, akit a goetheanisztikus szemlélet és térformálás gyakorlatának bemutatására hívtunk meg. Ő Waldorf-diákként nőtt fel Németországban, a diszműkovácsolást gyakorolta, majd a Bécsben Christian Hitschnél tanult kézművességet, festést és pedagógiát. Első szakmai munkája a Keresztény Közösség egyik ravatalozójának belső téralakítása volt, részt vett a Goetheanum nagytermének felújításában, valamint három évig a gráci Karl-Schubert Waldorf-iskola belső építészetén dolgozott, lépcsőket készített, falat vakolt és lazúrozott. Grácban asztalos üzemet működtet kilenc társával és művészi bútorkészítéssel foglalkozik.

Stefan Kagermeierrel a kápolnánk leendő új oltárának és gyertyatartóinak tervezését gyakoroltuk a goetheanisztikus térformálás megközelítésével. A szertartástér megtelt képzőművészekkel, asztalosokkal, építészekkel, kézműves és kézimunka tanárokkal, akikkel párbeszédese műhelymunkát végeztünk a kérdésekből kiindulva.

Papjaink, Silye Imre és Bozókiné Anna az oltárnál megnyilvánuló gesztusok és folyamatok jelentőségéről beszéltek. Imre az áldozati oltárok történetéről és az oltár szerepének napjainkig tartó változásairól szólt, valamint az oltárnál történő átváltozási folyamatról. Anna gyakorlatokra kérte a résztvevők figyelmét, a kultikus mozdulatok, formák, színek és a kultikus öltözet megfigyelésére. Stefan Kagermeier bemutatta a goetheanisztikus tanulmányainak festményeit, a goethei tér-formát, a goethei szín-kört és az oda vezető művészi utat. Mesélt röviden Goethéről és életművéről. Eztán következett a megfigyelés módszerének gyakorlása.

Gondolkodásom az érzékeléseim tolmácsolója – ez volt a fő mottó. Ebből kiindulva gyakran emlegettük a megfigyelőt, a „tolmácsot” és a véleményezőt önmagunkban. Figyelmünket a megfigyelésekre, észlelésre, tapasztalatokra irányítottuk. Egyszerű eszközökkel (pl. egymásba dugott műanyag csövekkel) kupolát, nyíló, záródó teret képeztünk a szertartástérben, és megfigyeltük ezek hatását. Milyen lehet egy szertartástér, milyen lehet egy oltártér, ahol szellemi lényekkel dolgozunk? Milyen érzés a szögletes forma, milyen a kupola? Ezekkel kísérleteztük hosszan, a testi érzeteinkre és lelki érzéseinkre is figyelve. Gondolatainkat, mint érzékelési tapasztalataink tolmácsolóját igyekeztünk kordában tartani, visszatartottuk ítéleteinket, hogy lehetőleg tiszta és igaz maradhasson a belső tolmácsunk üzenete. Stefan biztatott bennünket, hogy éljünk tapasztalatainkkal gondolkodva, együtt érezve, de nem elhamarkodott ítéletet alkotva. Végeztünk színmegfigyelési gyakorlatokat is röviden, ahol az első benyomás után megfogalmaztuk érzeteinket, majd átgondoltuk, mit üzennek azok nekünk. Arra hívta fel a figyelmünket, hogy ha átéléseink közös kutatásával foglalkozunk, az összeköt bennünket, másként nyílunk meg önmagunk és a közösség felé. Négy fokozaton vezetett keresztül bennünket:

- 1) Először alaposan szemügyre vettük a formákat az oltáron, hogy kialakíthassuk saját viszonyunkat az oltártérrel, az oltárral és a gyertyatartókkal, az oltárképpel.
- 2) Második lépésként a gyertyatartók közötti teret figyeltük meg. Megdöbbenő összefüggések tárultak fel.
- 3) Harmadik feladatunk az volt, hogy egy kiválasztott érzéssel figyeljük meg az oltárt. Újabb váratlan változások voltak az érzékeléseinkben!

- 4) A negyedik gyakorlat az volt, hogy képzeljük el, az oltár figyel minket. Alázat, odaadás és áhítat ébredt sokakban, akiket a megfigyelt lényével való mélyebb kapcsolódásra ösztönzött a gyakorlat.

Ezután következett a cselekvés, a tér alakítása különböző eszközökkel. Átbeszéltük az oltár és a gyertyatartók formálásához szükséges szempontokat és egy csoport, mint emberekből álló szobor formálta meg a térben az oltárt, míg a többiek megfigyelték a kialakított formákat. Addigra már mindenkinek bizsergett a keze, áhítózva az agyagozásra vagy faragásra, de ez csak azoknak adatott meg, akik másnap is eljöttek. Stefan annyira aktívnak és nyitottnak érezte a csoportot a módszertani gyakorlatok során, hogy ez töltötte ki a szombati programunk nagy részét. Vasárnap jött el a formázás ideje, és gyertyatartó alakzatok készültek agyagból formázva, habszivacsból faragva. Az oltárformák hatását rendkívül egyszerű eszközökkel éreztette, az oltár előlapjára ragasztott papírcsíkokkal. Rögtön tapasztalható volt a hatás. Sokféle forma született, amelyeket azután rendszereztünk és kiválasztottunk néhányat, a lehetségesek közül.

A résztvevők nagyon aktívvá váltak, és a közös tapasztalások erősítették a közösségi érzésünket. Jó volt átélni, hogy együtt lehet haladni egy tapasztalási úton, amiből eredmények, közös javaslatok és formák szülehetnek.

Visszagondolva a két napra a figyelmem befelé irányult, és a tér és közöttem egy áramlás, „együtműködés” alakult ki. Az fogalmazódott meg bennem, hogy szociális gyakorlatokat végeztünk. Szükségesnek tűnt a módszertan megismerése, ami a tervezettnél több időt igényelt. A következő alkalommal több lehetőségünk lesz a formázás gyakorlati feladataira, erre helyezünk majd nagyobb hangsúlyt.

Köszönjük az együtműködő részvételt! Minden érdeklődőt szeretettel várunk legközelebb is.

Radics Helga